

Delegationsbeslut

Utfärdat 2025-12-15

Ärendenummer SMF-2025-01662

Handläggare

Xavier de Maupeou dAbleiges

Telefon: 031-368 10 95

E-post: xavier.de.maupeou@stadsmiljo.goteborg.se

Beslut

1. Stadsmiljöförvaltningen avstyrker förslaget utifrån stadsmiljöförvaltningens yttrande.
2. Stadsmiljöförvaltningen översänder yttrandet till li.remissvar@regeringskansliet.se och kopia till li.smf@regeringskansliet.se med stöd av stadsmiljönämndens delegationsordning.

Delegationshänvisning

Remissvar från Göteborgs Stad – Synpunkter på SOU 2025:93 ”En robust skogspolitik för aktivt skogsbruk”

SYNPUNKTER REMISS SOU 2025:93

från Stadsmiljöförvaltningen & Miljöförvaltningen

1/ Stadsmiljöförvaltningen

Nivå och syfte

SOU ”en robust skogspolitik för aktivt skogsbruk” är en nationellt betänkande som omfattar hela skogssektorn. Den syftar att stärka produktionsförutsättningar och regelverk. (SOU 2025:93, s. 25–27)

Göteborgs stads skogspolicy (2014) är en kommunal policy för stadens egen mark. Den syftar att förvalta tätortsnära skogs för rekreation, biologisk mångfald och landskapsvård. (Göteborgs stad skogspolicy 2014, s.2–3)

Övergripande mål

SOU:s övergripande mål är hög och hållbar produktion i balans med miljömålet. (SOU 2025:93, s. 31–33)

Göteborgs stad övergripande mål med skogsskötsel är biologisk mångfald, rekreation, kulturmiljö och långsiktigt hållbar skogsskötsel utan ekonomiska krav. (Göteborgs stad 2014, s. 4–5)

Göteborgs stad har sedan mer än 10 år varit framgångsrik att implementera ett system där natur- och socialavärden i skogsbrukande är i fokus, och har en viktigare roll än produktion och ekonomi. Produktion är ett verktyg, inte en mål. Avverkning görs endast på trädnivå, utan kalhygge, och med fokus på produktion av kvalitetstimmer i stället för stora volym av massaved. Ekonomi blir bättre på ett långsiktigt perspektiv, samtidigt som natur- och socialavärden ökar.

Skogsvårdslagen i Sverige har två jämställda mål, produktion och miljö.

Produktionsmålet innebär att skogen ska vara en långsiktig och hållbar resurs för att ge ekonomisk avkastning. Miljömålet innebär att man ska värna om miljön genom att bevara

den biologiska mångfalden och skydda ekosystem. Detta syns inte i verkligheten, där trakthyggesbruk är normen och miljöhänsyn lämnas där praktiska förhållande för aktivt skogsbruk inte fungerar.

Huvudinriktning och ekonomisk syn på brukning

SOU:s syn är ett aktivt skogsbruk med varierade metoder; produktionsmålet likställs med miljömålet. (SOU 2025:93, s. 40–42) Fokus ligger på lönsamhet, tillväxt och investeringsvilja. (SOU 2025:93, s. 45–47)

Göteborgs stad har hyggesfritt skogsbruk som norm; slutavverkning endast i undantagsfall. (Göteborgs stad 2014, s. 6–7) Finns ingen avkastningsplikt. Ekonomiska mål underordnas ekologiska och sociala. (Göteborgs stad 2014, s. 3)

Tillåtna/otillåtna åtgärder

SOU:s Öppnar för gödsling och andra produktionshöjande åtgärder; vill skapa tydligare regelverk för brukningsfrihet.

(SOU 2025:93, s. 52–55)

Göteborgs Stad förbjuder gödsling, kemisk bekämpning och avvattning. Undviker monokulturer och främmande trädslag.

(Göteborgs stad 2014, s. 7–8)

Syn på biologisk mångfald

SOU:s skriver att det är ett viktigt mål, men ska balanseras mot produktionsmålet.

Föreslår effektivare naturvård och samordnad prövning.

(SOU 2025:93, s. 59–61)

För Göteborgs stad är biologisk mångfald ett centralt mål. Starkt skydd av naturvärden och känsliga biotoper är drivande i planering och genomförande av skogsskötsel.

(Göteborgs stad 2014, s. 4, 9)

Sociala värden (rekreation, kultur)

Trots SOU:s erkänns dessa värden, det är inte huvudfokus, och sociala värden behandlas främst via ekosystemtjänster.

(SOU 2025:93, s. 63–65)

För Göteborgs stad har sociala värden en högst prioritet – skogen ses som resurs för friluftsliv, hälsa och kulturmiljö.

(Göteborgs stad 2014, s. 5–6)

Göteborgs Stad äger och förvaltar cirka 11 000 hektar mark, varav omkring 6 000 hektar omfattas av naturreservat eller annan form av formellt skydd, medan resterande 5 000 hektar utgör produktiv skogsmark. Sedan slutet av 2000-talet bedrivs all skogsproduktion på stadens mark enligt hyggesfria metoder. Grundprincipen är att låta träden och skogen åldras naturligt, vilket inte bara stärker den biologiska mångfalden utan även värden av social och kulturell karaktär, samtidigt som produktionen av kvalitetsvirke säkras för framtida behov.

Biologisk mångfald är en central utgångspunkt i Göteborgs stads skogsförvaltning. Inget kan ersätta den process som naturen långsamt bygger genom tidens gång, och många arter återvänder endast till äldre skogsmiljöer som inte påverkats av intensivt bruk. Inventeringar av nyckelarter och nyckelbiotoper visar tydligt vikten av långsiktig skogsvård. Med tanke på att urskogar i Sverige i stort sett har försvunnit och gamla skogar är sällsynta, har staden en unik möjlighet att återskapa och bevara dessa värdefulla miljöer genom att tillåta skogen att utvecklas i naturlig takt.

Sociala och kulturella värden utgör en annan avgörande dimension. Skogar med grova, äldre träd och ståtliga bestånd ger människor en unik upplevelse av naturens tidsperspektiv och kraft, något som bidrar till rekreation, hälsa och förståelsen för ekosystemens långsiktiga betydelse. Denna dimension av skogsvård är ofta underskattad i nationella utredningar, men är av stor vikt för stadens invånare och besökare.

När det gäller produktion fokuserar Göteborgs Stad på att framställa grovt, högkvalitativt timmer som kan användas i framtiden, oavsett förändrade behov i samhället. Genom variation i trädslag och tätvuxna bestånd säkerställs kvaliteten och robustheten i virket, samtidigt som risken för skador från klimatrelaterade hot, såsom bränder, stormar, torka eller insektsangrepp, minimeras.

Dagens svenska skogspolicy står i kontrast till EU:s riktlinjer och visioner för framtidens skogshantering. Majoriteten av EU-länderna, med undantag för Sverige och Finland, arbetar för en mer varierad och naturnära skogsförvaltning. SOU 2025:93 förstärker däremot den tidigare regeringens linje med ökad produktionsinriktning och intensifierad skogsskötsel. Trots upprepade stora skador på svenska skogar till följd av monokulturer – exempelvis stormar, bränder och insektsangrepp – föreslår utredningen åtgärder som ökar fokus på produktion på bekostnad av naturhänsyn och variation. Göteborgs Stad bedömer detta som problematiskt, särskilt med tanke på de kommande klimatförändringarna och behovet av resilient skog.

Praktiska exempel i SOU:n som illustrerar denna intensifiering inkluderar bland annat påverkan på fågeldirektivet på nationell nivå, ökad möjlighet att upphäva områdesskydd, användning av fler främmande trädslag, utökad gödsling av skogsmark samt sänkta åldersgränser för slutavverkning. Staden bedömer att utredningen inte är opartisk utan i hög grad präglad av skogsindustrins intressen. En ökad intensiv produktion riskerar därför att äventyra skogens långsiktiga ekologiska, sociala och kulturella värden i Sverige.

Sammanfattningsvis framhåller Göteborgs Stad att en långsiktig, hållbar skogspolitik bör utgå från naturnära, hyggesfria metoder som integrerar biologiska, sociala och produktionsrelaterade värden. Den föreslagna inriktningen i SOU 2025:93 riskerar att underminera dessa värden, medan stadens modell erbjuder en mer resilient, hållbar och framtidsinriktad strategi för skogsförvaltning som är i linje med både EU:s riktlinjer och lokala samhällsbehov.

2/ Miljöförvaltningen

Generell naturhänsyn

Under ”Konsekvenser för miljö och klimat samt sociala konsekvenser” (sid 469 SOU 2025:93:2): konstateras att man med nuvarande naturvårdshänsyn tillsammans med naturvårdssatsningar skapar förutsättningar för bevarande och bedriva ett hållbart skogsbruk. Detta trots att vi ser otillräcklig eller dålig status för livsmiljötyper i skog både i tidigare rapportering och i nuvarande ([Skog](#)). Vi når inte miljömålet för ett rikt växt- och djurliv, det finns hotade arter i skogen och trenden går åt fel håll - så det behövs mer naturhänsyn, inte mindre. Information och rådgivning till skogsägare är viktigt för att naturhänsynen ska tas, men det räcker inte för att i sin helhet bedriva ett skogsbruk med tillräcklig hänsyn till den biologiska mångfaldens förutsättningar och utveckling.

Naturskydd

Förslag till ändring i MB kap 7, 7§ till: ” Länsstyrelsen eller kommunen får helt eller delvis upphäva beslut som den har meddelat enligt 4–6 §§ om syftet med naturreservatet inte längre bedöms rimligt att uppnå eller om det finns synnerliga skäl.” samt 11 a § ”Beslut om att bilda ett biotopskyddsområde får ändras eller upphävas om det finns skäl för det, och om markägaren samtycker till det.”

Synpunkt: Att underlätta upphävandet av skydd om det inte uppfyller exempelvis målsättningen med skyddet som det avser kan trots allt få betydligt försämrande effekter för andra naturtyper och arter som fredas genom skyddet. En nödvändighet är att säkerställa att tillräcklig skötsel finns för att säkra målsättningen för den natur och arter som skyddet finns därför. I och med kommande restaureringsplan finns ytterligare incitament för att arbeta mer med skydd, skötsel och restaurering av naturtyper. För skogliga livsmiljöer är särskilt det långsiktiga perspektivet på skog viktigt för att säkerställa hållbara livsmiljöer för naturvårdsarter, som växer och sprider sig relativt långsamt.

Med hänsyn till bevarande av den biologiska mångfalden, är naturskyddet ett mycket viktigt instrument. Det behöver även i fortsättningen krävas *synnerliga skäl* för att upphäva naturreservat samt biotopskyddsområden. Ytterligare grunder för upphävande eller dispens bör inte införas då de skulle motverka biologisk mångfald.

Främmande arter - Förslag till förordning om ändring i skogsvårdsförordningen (1993:1096) (sid 81 SOU 2025:93:1)

Anmälningsplikt för återbeskogning med främmande arter för ytor mindre än 0,5 hektar föreslås. Att ge förslag om användning av främmande arter vid nyplantering behöver noggrant värderas mot användning av inhemska trädslag. Om detta sker behöver man noggrant följa upp på eventuella konsekvenser av detta på sikt. Även plantering av mindre bestånd än 0,5 ha av främmande art skulle kunna utgöra en risk och bör rapporteras för uppföljning. Det finns flera negativa aspekter att beakta med ett sådant

förslag – däribland risk för invasivitet särskilt i ett föränderligt klimat. För målsättningar för biologisk mångfald finns fler fördelar av att använda inhemska trädslag.

Underrättelse skyddsdikning - Förslag till förordning om ändring i skogsvårdsförordningen (1993:1096) SOU 2025:93:1

15 §: ”En underrättelse om skyddsdikning ska innehålla uppgifter om fastighetsägare och berörd fastighetsbeteckning samt en karta över det område som avses att skyddsdikas. På kartan ska skyddsdikets utlopp eller avslut markeras.”

Synpunkt: Stycket är borttaget från föreslagen lydelse, motiverat genom att regelförenkling uppnås. Skyddsdikning kan bidra med negativa effekter på bottenlevande organismer då grumling kan uppstå (sid 620, SOU 2025:93:2). Motivering till valet att ta bort underrättelse om mindre skyddsdikning är inte tydligt motiverad.

Kunskapsunderlag för förutsägbarhet - Sid 98 (SOU 2025:93:1) 2.1.5

Synpunkt: Bra att skapa underlag för identifiering skyddsvärda skogar och arter mer strategiskt och inte i samband med att åtgärden ska genomföras.

Sveriges skogsbruk utifrån EU:s gemensamma åtaganden - Naturrestaureringsförordningen

Generellt upplever vi en diskrepans mellan de förslag och prioriteringar som framhålls i remissen och det arbete som samtidigt måste till för att vi ska kunna leva upp till åtagandena enligt naturrestaureringsförordningen. Samtliga EU-länder ska ta fram en nationell plan för restaurering utifrån förordningen och Skogsstyrelsen ansvarar för den del av planen som handlar om restaurering av skogsekosystem. Även brukade skogar ingår i de arealer där restaurering ska ske, varpå det är av största vikt att den nationella skogsbrukspolitiken går i linje med dessa internationella åtaganden. För detta krävs bland annat att beräkning av arealer och utpekande av skyddsvärda skogsområden sker utifrån en vetenskaplig grund.

Vidare skrivs på sid 450–451 (SOU 2025:93:2) ”Sveriges bidrag till EU:s gemensamma åtagande”, där man konstaterar att Sverige tar ett stort ansvar för att bevara de återstående urskogarna i EU i och med att vi bevarar 2,2 milj eller 62% av den urskogen (här inkluderat improduktiv skog, frivilliga avsättningar). Man konstaterar att ”I den mån andra skogar än urskog ska skyddas och fram för allt i den mån vissa skogstyper ska restaureras, kan det därför vara en rimlig bördefördelning att detta till stor del sker i andra medlems stater.

Sättet som man arbetar på upplevs som ett sätt att kringgå behovet av ytterligare implementering av formella skyddsformer. Det finns en risk att man inte klarar av att uppnå EU:s mål för biologiska mångfald och hållbara livsmiljöer i skog med föreslagen skogspolitik. Lösningförslag 5.2.3 (sid 466 SOU 2025:93:2) är ett uttalande utifrån ett politiskt perspektiv där behovet av att bevara livsmiljöer och arter behöver bedömas

utifrån en vetenskaplig grund gällande om modellen är ”ändamålsenlig utifrån de ekologisk (...) förutsättningarna och behov som finns i Sverige”.

Internationell rapportering (444, SOU 2025:93:2)

För att leva upp till EU:s åtaganden inom biologisk mångfald har fler olika OECEM förslagits ingå i rapporteringen såsom artrika kraftledningsgator, obrutna fjäll, impediment och tätortsnära rekreationsområden. Ett eventuellt val av mindre starka skyddsformer kan ifrågasättas särskilt då skog kräver ett mer långsiktigt tänk för att er hålla och bidra med livsmiljöer för biologisk mångfald. Vissa av föreslagna skyddsformer är också bestående av enstaka naturtyper som är icke produktiva skogar, vilket kan skapa en sårbarhet jämför med andra skogliga naturtyper som kan bestå av produktiv skog. För att undvika isolerade områden, som tex impediment i omgivande produktiv bruksskog, behöver också sammanhängande produktiv skog beaktas som en spridningskorridor eller buffertzon.

Generella synpunkter utifrån Göteborgs Stads arbete

Metoder och förslag utgår ifrån traditionella metoder i svenskt skogsbruk, vilket kan ifrågasättas. vi i Göteborg Stad kan ifrågasätta då vi har en annan policy om brukande av skog. Göteborgs Stad arbetar särskilt med metoden hyggesfritt skogsbruk och har en policy för det. Stora dimensioner kan plockas ut av hög kvalitet och virket kan användas för byggnation. Virket har fått hög efterfrågan från snickare och andra som värderar lokalproducerat virke av hög kvalitet. Ett mer naturnära skogsbruk kan gynna biologiska värden, liksom kulturella och rekreativa värden och bättre kvalitativt virke kan ingå i byggnationer som ökar kolinlagring, istället för att gå till pappersmassa eller förbränning. Men detta lyfts inte som ett alternativ i föreslagen modell. Det finns ny kunskap och nya arbetssätt och tänk kring skogsbruk att beakta för att öka nytta och funktion av skogen som resurs. Mer hållbara bruksmetoder kan, utöver ökade värden för biologisk mångfald och för rekreativa värden, också argumenteras för inom klimatanpassningsarbetet, resiliens och skredsäkerhet. Detta tycks ligga mer i linje med hållbarhetsmål och andra EU-krav, samt de mål som man jobbar mot lokalt inom många kommuner idag. Den ekonomiska dimensionen för enskilda att bruka skog successivt istället för en engångsavkastning med långa tidsintervall är också en av flera aspekter att beakta vid val av ”modell”.

Utifrån den modell som SOU:n förespråkar finns enbart skydd av natur (med reservation för att skyddsformer också blivit lättare att upphäva, samt att impediment och frivilliga avsättningar ska ingå i rapportering till EU) som ska stärka den biologiska mångfalden och tillräckliga areal livsmiljötyper, medan den brukade skogen tycks fortgå som enbart brukad homogen plantage utan särskilda åtgärder för att skapa möjlighet till fler kombinerade värden. Göteborg Stad arbetar också med dimensionen social hållbarhet i sin skogsverksamhet. Att få människor i arbetslöshet eller kriminalitet att komma in i arbete för hanteringen av virkesproduktionen ger en stor ekonomisk vinst och har visat sig vara en lyckad verksamhet.

Utöver det har staden målsättningar om en ökad biologisk mångfald och att arbeta för särskilt prioriterade och sårbara naturtyper. Ambitionen är att lokalt få ökad kunskap om dessa, se över behov av utökat skydd och behov av skötsel.

Förslag till förordning om ändring i artskyddsförordningen (2007:845)

4 § Föreslagen lydelse ”Det är förbjudet att (...) 4. avsiktligt störa vilda fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningstid, om störningen väsentligt påverkar möjligheten att

a) bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredsställande nivå, särskilt utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, med beaktande även av ekonomiska krav och rekreationsbehov, eller b) återupprätta populationen till den nivån.”

Synpunkt: Dessa ändringar/tillägg kommer antagligen att medföra ytterligare svårigheter att krävställa förbud om att inte avsiktligt störa fåglar. Man anser här att ” Genom att (...) arbeta förebyggande med de fågelarter vars populationsnivå inte är tillfredsställande och bevara lämpliga livsmiljöer för dessa, bör risken för att en skogsbruksåtgärd skulle ha en väsentlig negativ påverkan på möjligheten att bevara eller återupprätta en population vara mycket sällsynt.” (sid 492, SOU 2025:93:2).

Myndigheternas arbete (443, SOU 2025:93:2)

Här konstaterar man att revideringen av ”Nationell strategi för formellt skydd av skog” utgår ifrån frivillighet som grund och huvudsakligt arbetssätt. Dock finns inget siffermål och i avsaknad av ställningstagande utgår man ifrån budgetering för förväntat skydd. Det finns alltså inget som egentligen stärker och driver på arbetet, om inte frivillighet och en tillräcklig budget finns. Det finns en stor osäkerhet kring tillräcklig budgetering för hantering av skyddsvärd skog, vilket syns tydligt utifrån påtalade brister av Skogsstyrelsens tillsyn på avverkningsanmälningar idag. I Göteborgs Stad arbetar vi särskilt för hållbart brukande av skog, samt naturvårdsåtgärder för att öka naturvärden, och försöker nu implementera fler skyddsformer för skog.

Under SOU 2025:93:2, sid 448, beskrivs att ” Skötseln av befintliga skyddade områden är redan i dag eftersatt vilket också påverkar motivationen och acceptansen för ytterligare skyddade områden.” Lösningförslaget 5.1.3 (sid 449) föreslår att det ska vara en politisk avvägning för hur stora arealer som bör undantas från skogsbruk.

Synpunkt: Behov för arter och dess livsmiljöer att leva och reproducera sig på sikt behöver vara vetenskapligt belagt, och vid osäkerhet bör inga lägsta referensnivåer användas vilket kan riskera populationers och arters överlevnad för framtiden.

Sammanfattning

Göteborgs Stads synpunkter på SOU 2025:93 “En robust skogspolitik för aktivt skogsbruk”

Göteborgs Stad förvaltar cirka 11 000 hektar mark, varav omkring 6 000 hektar är skyddade områden och cirka 5 000 hektar utgör produktiv skogsmark. Sedan slutet av 2000-talet bedrivs skogsbruket enbart med hyggesfria och naturnära metoder. Denna skötsel bygger på en samlad bedömning av ekologiska, sociala och ekonomiska dimensioner, med målsättningen att långsiktigt stärka skogens multifunktionella värden.

Göteborgs Stad bedriver ett skogsbruk som syftar till att bevara och utveckla biologisk mångfald. Genom att låta skogen åldras och utveckla naturliga strukturer skapas livsmiljöer som inte kan ersättas genom intensiv produktion. Inventeringar visar att nyckelarter och nyckelbiotoper gynnas av kontinuitetsskogar och av en frånvaro av kalavverkning. Mot bakgrund av att äldre skogar är ovanliga i Sverige och att EU:s skogsstrategi betonar naturnära och variationsrika skogssystem, ser Göteborgs Stad denna inriktning som nödvändig både för att möta klimatförändringarna och för att uppfylla nationella och internationella miljömål.

Skogen utgör en central resurs för invånarnas hälsa, rekreation och naturupplevelser. Äldre träd, variationsrika bestånd och naturnära landskap uppskattas av både boende och besökare och bidrar till starka kultur- och identitetsvärden. Göteborgs Stad arbetar även med att koppla skogsskötseln till social hållbarhet genom att erbjuda arbetstillfällen och sysselsättningsmöjligheter, inklusive insatser för personer längre ifrån arbetsmarknaden. Denna dimension är viktig för stadens helhetsarbete men behandlas i begränsad omfattning i SOU 2025:93.

Stadens skogsförvaltning bygger på principen om långsiktig ekonomisk hållbarhet. Hyggesfria metoder ger tätvuxet och högkvalitativt virke som efterfrågas i byggsektorn och möjliggör en resurseffektiv användning av förnybara material. Kombinationen av blandade trädslag och varierade åldersstrukturer minskar även riskerna för ekonomiskt betydande skador från stormar, torka, bränder och insektsangrepp. Denna riskreducering är en central del i stadens ekonomiska strategi och bör utgöra en viktigare del av den nationella skogspolitiken.

Göteborgs Stad bedömer att utredningen har en alltför ensidig inriktning mot ökad produktion och intensifierat skogsbruk. Förslag om sänkt slutavverkningsålder, ökad gödsling, större användning av främmande trädslag och möjligheter att upphäva skydd riskerar att försvaga både ekologiska och sociala värden samtidigt som de långsiktiga ekonomiska riskerna ökar. Utredningens slutsatser överensstämmer i stor utsträckning med skogsindustrins intressen och står i konflikt med EU:s policyutveckling samt med modern forskning om klimatanpassad skogsskötsel.

Göteborgs Stad anser att framtida svensk skogspolitik måste utgå från ett helhetsperspektiv där ekologiska, sociala och ekonomiska värden ges likvärdig tyngd. Stadens erfarenheter visar att naturnära och hyggesfria metoder:

- stärker biologisk mångfald och klimatanpassning,

- skapar socialt värdefulla rekreations- och kulturmiljöer,
- och samtidigt ger en långsiktigt stabil och kvalitetsinriktad virkesproduktion.

Mot denna bakgrund anser Göteborgs Stad att SOU 2025:93 bör revideras för att återspegla en mer balanserad och framtidsinriktad skogspolitik.

Samverkan

Svarat till SOU 2025:93 är utarbetat i samverkan mellan miljöförvaltningen och stads miljöförvaltningen.

Beskrivning av ärendet

Beskrivningen ska innehålla historik om och bakgrund till ärendet, om någon gett förvaltningen ett uppdrag, skälet till att förvaltningen/bolaget tar upp ärendet, om frågan varit aktuell i tidigare skeden.

Här finns möjlighet att skriva in de underrubriker som behövs i det särskilda ärendet.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning består av de överväganden som förvaltningen har gjort och som ligger till grund för beslutet. Bedömningen ska på ett tydligt vis redogöra för vad som motiverar de förslag till beslut som förvaltningen föreslår.

Xavier de Maupeou
Planeringsledare skogsförvaltningen